

FLASH

DESIGN

GRAFIKAI ANYAG LEADÁSA, AHOGY A FLASH SZERETI,

egy kis oktatással és
esettanulmányokkal fűszerezve.

Minden nyomda máshogy dolgozik és máshogy kéri az anyagok leadását.

Mivel mi **szélesformátumú, digitális nyomtatással foglalkozunk**
elsősorban és minden máshoz alvállalkozókkal dolgozunk, ezért mi
az alábbi módon kérjük a nyomdai grafikai anyagokat leadni.

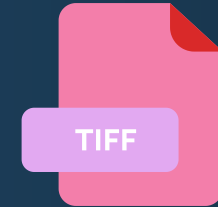
1. JPG és PNG

A JPG és társai formátum a mindenki által legközismertebb képformátum, de a nyomtató programja sajnos **nem szereti**. Lehet vele dolgozni, sőt kell is, mert minden képi alapanyagot ebben a formátumban fogsz fellelni az interneten, de **a végső gyártási fájlod nem lehet jpg kiterjesztésű**, mert összeomlik tőle a VersaWorks, ami a Roland gyári nyomtatási programja.

2. TIFF – csak nyomtatáshoz

A **helyes nyomtatási formátumunk a TIFF** lesz. **1:1 méretben, CMYK színbeállítással, LZW tömörítéssel, réteg nélküli összeolvasztott képfájlként.**

Hogy ezek miért fontosak minden egyes nyomtatási fájl előkészítésekor?

- TIFF, mert ezt szereti a Versa. Szereti még a PDF-et is, de ott is képfájlt kell mentünk a PDF-en belülre. És ha pdf, akkor mindenképp ellenőrizni kell, hogy valóban képfájlt kaptunk-e, ha pedig TIFF akkor arról tudjuk, hogy biztosan jó.
- **1:1 méret**, mert ha a Versaban fogjuk felnagyítani, akkor nagyon **pixeles végeredményt kapunk**. Hiszen a felbontása nem nő a fájlunk azért, mert nyomtatáskor felnagyítjuk.
- **CMYK - ebből a 4 színből nyomtat a nyomtató, így lesz színhelyes a beállítás**. Azonban RGB-t is képes nyomtatni, de ekkor ne várjunk színhelyességet. Bár tény, hogy néha sokkal élénkebb nyomtatot kapunk, ha RGB-ben hagyjuk a fájlunkat.
- **LZW tömörítés azért jó**, mert sokkal-sokkal kisebb méretű fájlt kapunk mentéskor, de nem romlik a képminőség, mint a JPG-nél. A JPG kockásítja a fotót, az LZW nem nyúl bele így a képbe.
- Réteg nélkül pedig azért kell mentenünk (flatten image vagy összeolvasztás), mert szintén jóval kisebb fájl méretünk lesz így. Miért fontos, hogy minél kisebb legyen a fájl méretünk? Ez két okból lényeges. Egyrészt minek gyűjtsük a terrákat feleslegesen, másrészt a Versa se tud lekezelni gigabites fájllokat, egyszerűen összeomlik a rendszere.

3. EPS – vágáshoz, plotterezéshez

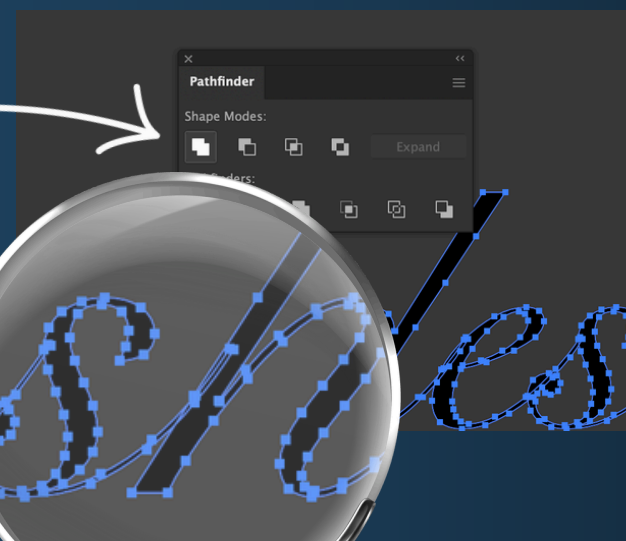
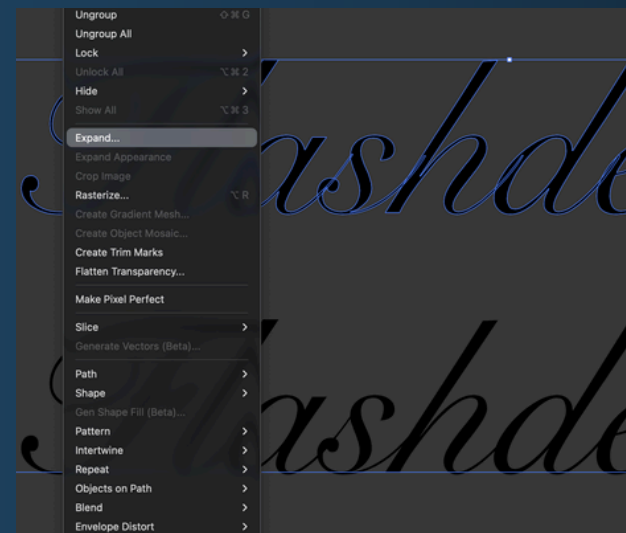
Az eps lehet pdf is, de szintén jön a fenti magyarázatom a pdf-re, hogy 99%-ban pdf-ben kapjuk a nyomdai fájlt, így előfordulhat, hogy az általunk gyárthatónak hitt pdf mégsem az, ezért én nem szoktam kockáztatni.

Ha látom, hogy **eps a fájl, tudom, hogy kell plotterezni**. Ez csak arról szól, hogy az évek során ki mit szokott meg.

Alakvágáshoz javasolt grafikai beállítások: Vágott anyagokhoz egyértelműen **vektoros állomány szükséges**. Vektorgrafika leadásánál figyeljünk arra, hogy ha szövegről van szó, nincs mindenkinek meg minden betűtípus. Így vagy **mellékeljük a telepíthető betűtípushoz tartozó fájlt vagy vektorizáljuk**, kerekítsük, görbítsük le a betűket, ki hogy ismeri. Lényeg, hogy vonalak kell legyenek a betűk is. Ebben az esetben nem kell a betűtípusokkal külön babrálni, azonban utólag már nem tudunk módosítani a szövegen.

Minden esetben, ha fóliavágásra készítünk elő grafikát, ügyeljünk arra, hogy **az egész grafika egyetlen réteg legyen**, ne fedjék egymást vonalak. Ahol a **vonal elhalad, ott fog a kés is vágni**.

Így egyesével át kell nézni minden átfedést és **egymásba kell olvasztani** a betűket/grafikai elemeket. Így néz ki például a fenti betűtípus vágóvonala, aminél **láthatóan egymásba folynak a betűk**:

Ha a betűket sikerült egybe olvasztanunk, akkor a fenti képen látható vektoros grafikát kell kapjunk. A fenti képen látható, hogy **feleslegesen sok pontból áll a görbénk**, amit Corelben és Illusztrátorban is két kattintás **minimalizálni**. Ez azért fontos, mert a kés minden egyes ponton áthalad, számításba veszi és sokkal tovább gondolkodik a gép feleslegesen. Fontos még az is, hogy a teljes vágás egyetlen vonal legyen, olvasszunk egybe mindent, mert a Rolandok olyan "okosak", hogy abban a sorrendben vágják ki a fájlokat, ahogy te azt behúztad a programba. Tehát, ha több grafikád van, mint egy, akkor a program lassíthatja ezzel a vágást és még az anyagot is feleslegesen rángatja előre-hátra. Ekkor még a vágás is el tud csúszni, ami miatt kuka lehet az egész anyag. Ez amúgy meg is fordítható és szándékosan használható, hogy mi irányítsuk a vágási sorrendet. Ha nincs megfelelően előkészítve a grafika, akkor minden olyan vonal, ami a grafikai állományban szerepel, azt a plotter ki fogja vágni. Még ha rejtett dolgok vannak a háttérben, azokat is. A vonal a lehető legvékonyabb kell legyen, ami hairline néven fut Corelben és legyen lekerekítve a vonal sarka. Illusztrátorban pedig törekedj a legvékonyabb vonalbeállításra, ami 0,01 mm és állítsd be, hogy középen legyen a stroke és itt is sarokkerekítéssel vágjon.

A legtöbb nyomdában az Adobe Illusztrátor vagy CorelDraw programokat használjuk. Mivel felfoghatatlan ütemben jönnek ki az újabb és újabb verziók, így azok kompatibilitása is megkérdőjelezhető. Éppen ezért javasoljuk az EPS formátumba való kiexportálást, ami bármelyik programmal kompatibilis tud lenni. A vonalakat és mindent is flattenelni kell a grafikai anyagban, ha Illusztrátorból dolgozol, mert a programban nem is látod, de leduplikálja a vonalakat, sőt volt, hogy olyan grafikát kaptam amiben 16x volt benne ugyanaz a vágóvonal. És ha ezt mi sem vesszük észre, amikor ellenőrizzük a kapott anyagot, akkor ott bizony annyiszor fog átmenni a kés, ahányszor a grafikában benne van és szétvágja a hordozót is és a teflon szalagot is a gépben, aminek senki nem fog örülni.

Egy dologra kell biztosan figyelni, ha Illusztrátorból exportáljuk a grafikát.

A segédvonalakat minden esetben ki kell az exportálás előtt kapcsolni. Ha azok benne maradnak, a nyomtatban is ilyen nyomot hagynak:

Fehér hajszál vékony csíkok a grafikai tervezés során benne maradtak a nyomtatban, így a nyomtatáskor is látszik. Na ilyen nincs a Corelben.

A CHATGPT ezeket javasolja:

Ha egy Adobe Illustratorban készült vektoros vonalrajzot behúzol CorelDRAW-ba, és az szétesik vagy nem jelenik meg megfelelően, annak több oka is lehet. Íme néhány gyakori probléma és megoldás:

1. Nem kompatibilis fájlformátum

- Al fájl megnyitása: A CorelDRAW nem mindig kezeli jól a natív .Al formátumot, különösen az újabb verziókat.
- Megoldás: Mentsd el az Illustrator fájl PDF, EPS vagy SVG formátumban, és úgy próbáld meg megnyitni.

2. Importálás helyett másolás-beillesztés

- Ha Illustratorból egyszerűen kimásolod és beilleszted a vektorokat Corelbe, előfordulhat, hogy a vonalak szétesnek vagy eltűnnek.
- Megoldás: Ahelyett, hogy másolás-beillesztést használsz, próbáld meg fájlként importálni (File → Import).

3. Vágómaszkok és rétegek kezelése

- Az Illustratorban létrehozott vágómaszkok vagy összetett rétegek problémát okozhatnak Corelben.
- Megoldás: Illustratorban egyszerűsítsd a rétegeket, bontsd fel a vágómaszkokat (Object → Clipping Mask → Release), majd mentsd el újra.

4. Színek és áttetszőségek átalakulása

- A CorelDRAW másképp kezeli a színkezelést és az áttetszőségi effektusokat, ezért ezek elcsúszhatnak vagy eltűnhetnek.
- Megoldás: Illustratorban alakítsd át az áttetszőségeket raszteres elemekké, vagy vektorosítsd őket egyszerűbb formákra.

5. Betűk és szövegek átalakulása

- Ha az Illustrator fájlban szövegeket használsz, azok Corelbe importáláskor eltűnhetnek vagy torzulhatnak.
- Megoldás: Alakítsd át a szöveget görbévé (Type → Create Outlines) Illustratorban, mielőtt mented a fájlt.

6. Vonaltípusok és stroke kezelés

- Az Illustratorban beállított különleges vonaltípusok (pl. szaggatott vonalak, vastagságok) nem mindig konvertálódnak megfelelően.
- Megoldás: Illustratorban alakítsd át a vonalakat alakzattá (Object → Path → Outline Stroke), így biztosan vektoros objektumként kerülnek át Corelbe.

7. Túl új fájlverzió

- A CorelDRAW nem mindig támogatja az Illustrator legújabb verzióját.
- Megoldás: Illustratorban mentsd el egy korábbi verzióban (pl. Illustrator CS6 vagy régebbi).

4. PDF

Van azért kivétel, amikor jó a PDF, ez a lakk vagy fehér nyomtatása és a sorszámozás a Versában. A lakk és fehér nyomásra nem minden gép alkalmas, nálunk mindkét UV nyomtató tudja ezeket. A Dimenz nyomtatónk is a pdf-et szeretni.

B/ Felbontás és méretezés

Az általunk gyártott nyomatok esetében az alábbi felbontások a grafikák minimum és maximum elvárt értékei:

- Nagy méret (kirakat, jármű, padlómatrica, nagy táblák): min. 120 / max. 200 dpi
- Zászlók: min. 100 dpi / max. 200 dpi
- Festővászon: min. 120 / max. 200 dpi
- Molinók, ponyva, mesh háló, citylight plakát: min. 72 dpi / max 150 dpi
- Műanyag és karton alapú táblák: min. 120 / max. 200 dpi
- Roll-up: min. 120 / max. 200 dpi

Egy dolog változtathat ezen, ha a nagy méreteknél valamiért nagyon apró betűk is nyomtatandók, akkor max. 250 dpi-vel kell dolgozni, de csak ha igénylik az olvashatóságát.

C/ Miért kell raszterizálni minden nyomtatott anyagot Photoshopban?

Mert én azt mondtam... amúgy nem, természetesen. Azért kérem, hogy minden nyomtatásra kerülő anyag Photoshopon keresztül kerüljön leraszterizálásra, mert:

- A különböző programok közti kompatibilitási hibák itt nem jönnek ki, mert a Photoshop jól kezeli és jelzi, ha bármilyen font pl. hiányozna, hogy szerkeszthető legyen a file, de mi ugye abba nem nyúlunk bele nyomdai előkészítéskor. Nekünk az a fontos, hogy egyetlen képfájlunk legyen a nyomtatandó anyagban. Így a VersaWorksnek esélye sincs indokolatlan módon szétszedni a grafikát vagy eltüntetni belőle egyes elemeket.
- A Photoshopba amikor behúzd a fájlt, egyből be tudod állítani a felbontást, látod, hogy mekkora méretben kaptad meg a grafikát, ellenőrizni tudod a kapott információkat egyszerűen, mielőtt hozzá fognál bármihez.
- Egy dologra figyelj, ha túl nagy felbontásban húzod be a grafikát, akkor eltorzítja a Photoshop, nehogy véletlenül rossz méretben maradj! Ha már a Photoshop is jelzi, hogy túl nagy a fájl, akkor biztos, hogy elég a kisebb felbontás neki.

D / Spot colorok

A Roland VersaWorks programjához beállított spot colorok speciális, előre határozott színek, amelyeket a szoftver automatikusan felismer és tudja, hogy azt nem szabad nyomtatnia, mert azzal valami más feladat lett neki megadva. Mi ezeket használjuk:

a. CutContour: vágókontúr, vagyis a program, ha ezt a spotcolorot látja, tudja, hogy itt kell a plotterkést használnia, itt fogja vágni az anyagot. Ugyanezt használjuk táblavágáshoz is, bár ott nem fontos a JWEI programnak csak vektoros grafika kell, így viszont nem kell külön vágófájlt készítenünk a táblavágáshoz, hanem ugyanaz a grafikai anyag használható, amit nyomtatáskor is használunk, nincs kavarodás.

b. RDG_WHITE: Ha ezt a színt állítod be a nyomdai anyagban, ide fog fehéret nyomtatni a gép. Nekünk az UV nyomtatónk tud fehér színt nyomtatni.

c. RDG_GLOSS: Itt lakkot fog nyomtatni a gép, ami lehet matt vagy fényes és igen, bármilyen formája lehet, te rajzolod meg vektorosan. Szintén az UV nyomtatónk használja.

d. RDG_STRUCTURAL: Ezt a spot colorot a Dimenz nyomtatónk használja csak. Ahova beállítod ezt a színt, ott nem fog feldomborodni az alapanyag. A Dimenz nyomtatásról több infót találsz a dombortapeta.hu vagy a flashdimenz.hu oldalainkon.

e. RDG_MetallicSilver: A VersaWorks program itt egy adott metál színt használna, ezüstöt vagy aranyat, ha lenne a nyomtatónkban, de annyira ritka az ilyen megkeresés, hogy a mi nyomtatóink ezt nem tudják. Viszont ahhoz, hogy biegelni tudjunk a JWEI programjának kellett egy másik direkt szín, amit a Versa nem nyomtat ki, így mi ezt biegelésre használjuk a karton alapanyagok hajtogatásánál.

E/ Bleed limit lényege és kifutó

Bleed limit – Corelnél érvényes eps exportálásakor, mert ilyenkor hagy egy kicsi kifutót az egész grafikának. 0,03 mm-t elég beállítani, mert így a hairline vastagságú CutContour-unkat nem fogja levágni az exportálásakor a program. Sokszor tapasztaltam már, hogy az eps-nél egy vagy két oldalon a grafika szélén eltűnik a vágóvonal, és a plotter nem vág semmit, pedig hát én megrajzoltam. Na ez ezért van.

Kifutó – Hasonló a dolog, csak itt nem elég egy fehér szín, ami nem látszik nyomtatásban, ide kell a grafika is. Érdekes minden grafikához túlfutó grafikát (ki milyen néven ismeri) tenni. Ekkora méreteknél, amikkel dolgozunk, bele kell kalkulálni az emberi tényezőt, azt, hogy emberek helyezik ki az ablakra/kasírozzák táblára a vinylt/hajtják vissza a molinó szélét stb. Azaz néhány milliméteres tévedésekkel kell kalkulálni. Ide csak olyan grafikai elemet tegyünk, ami nem baj, ha eltűnik kihelyezéskor, például égbolt, fű vagy bármi olyan grafika, amit tartalmaz a képünk.

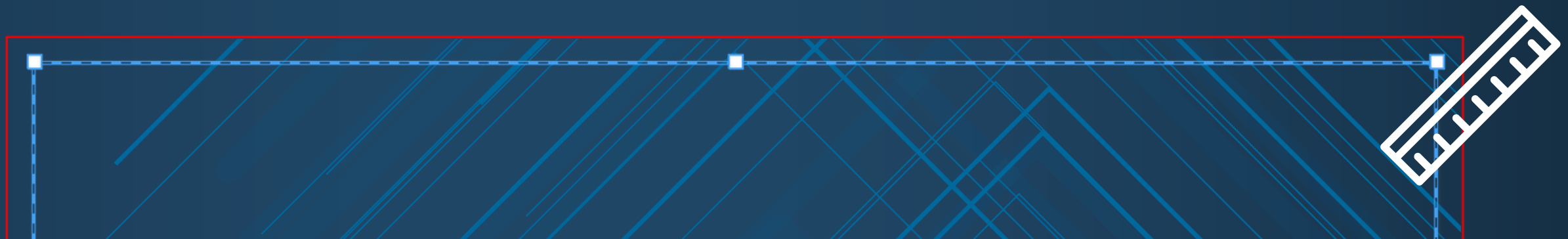
Nagyon okos dolognak tartom a mesterséges intelligenciát, mert iszonyatosan gyorsítja az életünket, amikor kifutót kell csinálnunk. Photoshop/Edit/Fill/Content aware például. Sok egyéb módja is van, ezekre érdemes rákeresni a youtubeon és tutorialokból tanulni. Természetesen ellenőrizni kell a végeredményt, mert néha azért előfordul, hogy utána kell javítanunk kicsit. De korántsem kell órákat szötyögnünk és copyzással bajlódni, helyette pár másodperc alatt kész a kifutónk.

Fontos dolog még a nyomtatás és vágás esetén is a kifutó, mert akármennyire hihetetlen, de a gépek is képesek hibázni, bár valószínűleg emögött is inkább az emberi tényező áll, például egy rosszul visszafogott alapanyag. Amikor kinyomtatunk egy grafikát, ha nem kell laminálni, akkor a plotter akár nyomtatás előtt, vagy utána is képes kivágni azt. Itt kisebb az emberi tényező, mint akkor, amikor le kell laminálni a nyomtatot és utána vissza kell fogni a gépbe.

Minden egyes vágásnál, ha nincs jól bekalibrálva a gép, a vágásunk elcsúszhat. Ezért általában **legalább 5 mm, de inkább 1 cm-es kifutókkal érdemes elkészíteni ezeket a grafikákat.** A grafika tervezésekor pedig figyelembe kell venni, hogy a grafika szélére ne tervezzünk olyat, amit bánni fogunk, ha eltűnik.

Mikor és miért kell kifutó?

1. **Helyszíni kihelyezésnél** minden alkalommal **1 cm kifutót** használunk, minden irányba.
2. Ha egy **nagyobb, összefüggő falat** kell például bedekorálnunk, akkor viszont más a gyerek fekvése. Bal felülről fog elkezdni dolgozni a dekoros, így az lesz a nullpontunk. Így balra és felfelé nem kell neki kifutó, mert a felülethez igazítja a vinylt. Ezesetben, mivel nagyobb felületről van szó, megeshet, hogy az illesztések nem úgy sikerülnek, ahogy az a nagykönyvben meg van írva, ezért elcsúszhatunk a mérettel. Itt ezért szoktam hagyni **jobbra és lefelé 3-3 centiméter kifutót**. Megesik az is, hogy nem vízszintes a felület, hiszen emberek építették, ezért érdemes minden irányát megmérni a falnak.
3. A **gépi formavágásnál** fent leírtam, hogy ugye tévedhet a gép, ezért a plotteres és síkágyas vágásnál is érdemes **5 mm** kifutót hagyni.
4. Ha bármilyen olyan **dekorálandó felületet**, például táblát kapunk, **ami már méretre van vágva**, ugyanúgy kell vennünk, mintha kültéri kihelyezés lenne, **körbe 1 cm kifutó** mindenhol kell.
5. **Autóknál** egyedi méretekkel dolgozunk, de **5 centis kifutót** szoktam kérni a grafikákra általában.

F/színprofil

Na ez egy nehéz kérdés. A legtöbb nyomda a Coated Fogra 27 vagy 39 színprofilt kéri, ami egyébként jó, mert ettől lesz európai színhelyes a nyomatunk. Mi sose nyúlunk az eredetileg beállított színprofilhoz, kivéve: sokszor ütközünk abba, hogy a színprofil miatt incorrekt választ kaptunk a nyomtatótól vagy egyszerűen csak úgy csinál, mintha nyomtatna, de nem nyomtat semmit. Ilyenkor kikapcsoljuk az eredetileg beállított színprofilt a Photoshop/Assign Profil részénél és nem lesz ettől nem színhelyes a nyomatunk. A lényeg, hogy cmyk maradjon a fájl.

G/ színátmenet

A színátmeneteknél sokszor láthatunk olyat, hogy széttördeli az összes program az átmenetet csíkonként más színre, mert nem bírja lekezelni a színátmenetet. Ez Illusztrátorban egy kattintás: gradient mesh funkció legyen kipipálva. Nem biztos, hogy tökéletes lesz a végeredmény, de segít rajta. Ha nem vektoros az anyagunk, akkor csak az maradt, hogy zajjal tompítjuk a csíkok élét (max 3%). Ez csak közelről lesz látható, ezt egyébként, ha pixeles a grafika, akkor is lehet alkalmazni, mert a szemet át lehet vele verni, de bizonyos távolságból áll neki jól csak.

